

MŨI CÀ MAU (TỈNH CÀ MAU) Lê Văn Hào

Hình (Lê Văn Hào): Mũi Cà Mau và ốc nướng Cà Mau.

“... Từ bao đời nay hàng triệu chùm rễ mắm-đước-tràm đã cắm sâu vào đất để tạo ra một thế giới địa-sinh vật nhiều dạng vẻ ...”

Nếu có thầy kiến trúc đã coi chòm Lũng Cú như "cây thượng lương xà nóc của nóc nhà Việt Nam" thì nhà văn Nguyễn Tuân đã gọi mũi Cà Mau là "ngón chân cái chưa khô bùn vụn dậm".

Mà quả thật, mũi đất nơi tốt cùng của nước non này ngày đêm, tháng năm, rồi "trăm năm trong cõi người ta" cứ mãi miết miết mãi bồi đắp cho lãnh thổ nước nhà ngày càng rộng lớn, ngày thêm đẹp giàu.

Nằm giữa biển Đông và biển Tây của Việt Nam, mũi Cà Mau được những dòng chảy của hai biển liên tục đưa phù sa tới cũng cố đất liền ; trên cái nền phù sa ấy có bộ ba thân mật tiên phong là tập đoàn mắm - đước - tràm tiếp nối nhau giữ phù sa lại cho đất mũi.

Từ bao đời nay hàng triệu chùm rễ mắm-đước-tràm đã cắm sâu vào đất để tạo ra một thế giới địa-sinh vật nhiều dạng vẻ khuyến khích vô vàn rùa rắn, bướm ong, chim muông với con người hội tụ về đây sống yên vui dưới tán bóng mắm-đước-tràm xanh um một màu xanh hy vọng và ước mơ no lành vĩnh cửu.

Nhà văn Nguyễn Trọng Huân đã đưa ra một nhận định thật hay : "Trên đất nước ta, có lẽ không một nơi nào mà thiên nhiên vừa hoành tráng dữ dội, lại vừa thân thiện hào phóng như vùng đất mũi Cà Mau".

Còn nhớ cách nay hơn hai mươi năm, một đoàn điều tra dân tộc học - folklore học đã tới tận mũi đất này, vui vẻ phóng ca-nô lướt dài trên hệ thống kinh rạch chằng chịt xẻ dọc xẻ ngang rồi hồi hộp cập vô bến thuyền của những nông ngư dân Cà Mau giàu lòng mến khách.

Đứng ở chót mũi, nơi mỏm đất được vẽ trên bản đồ Việt Nam như một ngón chân cái bắm xuống biển, khách từ Sài Gòn tới được người dân sở tại hào hứng giảng giải cho nghe về giá trị và tính độc đáo của cây cối vùng này.

Trước hết là cây đước, một loài cây khá kỳ lạ : bộ rễ của nó cắm xuống đất xong lại ngoi lên mặt nước rồi xoè ra như bàn tay để hút phù sa bồi đất lên cao. Ở đâu có cây đước, ở đó nhất

thiết có cây mắm với những chùm rễ to khỏe hơn rễ đước mọc từ thân mắm mà cắm sâu xuống bùn để giữ đất. Từ phần đất bồi này, lũ trái của mắm rụng xuống mọc thành cây. Khi cây con đã lên xanh tốt thì cây mẹ lại lụi tàn, nhường chỗ cho lớp con đi tiếp ra biển đón những dòng phù sa bồi nên đất mới.

Thì ra đước với mắm như đôi vợ chồng sống khắng khít bên nhau, bổ sung năng lực cho nhau: chàng mở đất, nàng giữ đất để cho đại gia đình đất mũi lần ra phía biển Đông biển Tây mỗi năm ngót một trăm mét, vị chi là gần cả một ki-lô-mét cuối mỗi thập niên. Mũi Cà Mau thực sự đã viết những trang tiếp nối liên tục trong áng anh hùng ca dựng nước mở đất của dân tộc Việt Nam này.

Khi nền đất đã vượt trên mức ngập của nước biển, thì lúa đôi Hai Đước - Ba Mắm lại nhường chỗ cho Tư Tràm. Từ đây cây tràm tiếp tục hoàn thành nhiệm vụ mà mắm đước đã khai mào: làm ngọt hóa vùng đất vừa giành đước từ biển khơi.

Cảm động thay khi ta được biết, được thấy tận mắt : đã hơn ba trăm năm nay dưới tán bóng đước - mắm - tràm, người dân Cà Mau - thế hệ thừa kế của dòng người Nam tiến vĩ đại - đã bảo trọng cho dân tộc mình một mũi đất giàu đẹp cho tới muôn đời.

Rời Cà Mau, khách tới từ phương xa làm sao quên đước sự vồn vã, gắn bó, điệu nghệ, thoải mái mà rất chịu chơi của người đất mũi, thể hiện qua tiếng mời mọc "dô, dô" kèm theo chén rượu ngâm rễ cây nhào (chống nhức mỏi), đưa cay những sơn hào hải vị dân dã lúc nào cũng sẵn có là cá, tôm, mực, cua luộc, hay ốc bươu nướng, trở nên ngon lành thêm nhờ hương thơm mát mặn mà của gió biển ngày đêm.

Và khách phương xa cũng sẽ không bao giờ quên bản nhạc đệm tuyệt vời cho các buổi nhậu Cà Mau do một loài điệu kỳ lạ và biểu trưng của xứ này là những con chim chò chẹt.

Chúng có một thói quen vô cùng dễ thương là hót rất hay rất nhộn để gọi bầy rồi say sưa chơi trò cút bắt. Theo tiếng hót của con đầu đàn, lũ chò chẹt đua nhau bay tới, một, hai, ba con... cho tới khi thành bầy khá đông, chúng lại tứ tán bay đi chơi nhởi đâu đó trong khi vẫn liên thoảng hót gọi nhau về để mãi không ngừng trò chơi giàu tình cảm mà cũng rất giàu tính nhạc.

Chò chẹt Cà Mau ơi! Ước gì người Việt chúng tôi ai cũng đa tài, đa tình và giàu ý chí hợp quần như các cô các chú mày...

Paris, 16-06-2007

Nguồn: Vietnam Review